

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของสหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวง

โครงการหลวงเป็นโครงการส่วนพระองค์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ
ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 โดยมีพระราชกระแสรับสั่งในครั้งนั้นว่า

“เรื่องที่จะช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขานั้นมีประโยชน์โดยตรงกับชาวเขาเพื่อส่งเสริม
และสนับสนุนให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นรายได้
กับเขาเอง จุดประสงค์อย่างหนึ่งคือมนุษยธรรม หมายถึงให้ผู้ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารสามารถมีความรู้
พียงตัวให้มีความเจริญได้ อีกอย่างหนึ่งเป็นเรื่องช่วยในทางที่ทุกคนเห็นว่า ควรจะช่วยเพราะเป็น
ปัญหาใหญ่คือปัญหาเรื่องยาเสพติด ถ้าช่วยชาวเขาปลูกพืชที่เป็นประโยชน์บ้างเขาจะเลิกปลูก
ยาเสพติด คือ ฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับการปราบปรามการสูบฝิ่นและค้าฝิ่นได้ผลดี อันเป็นผล
อย่างหนึ่ง”

“อีกอย่างหนึ่งคือชาวเขาตามที่เราเป็นผู้ทำการเพาะปลูกโดยวิธีที่จะให้ทำให้บ้านเมืองของเรา
สุภาพนะได้ ที่ถางป่าและปลูกโดยวิธีไม่ถูกต้อง ถ้าพวกเราทุกคนไปช่วยเขาก็เท่ากับช่วยบ้านเมือง
ให้มีความดี อยู่ดีกินดีและปลอดภัยได้อีกทั่วประเทศ ถ้าสามารถทำโครงการนี้สำเร็จให้ชาวเขา
อยู่เป็นหลักแหล่ง และสนับสนุนนโยบายจะรักษาป่าให้เป็นประโยชน์ต่อไปและยั่งยืนมาก”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานพระราชดำริและ
พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้ดำเนินงานโครงการหลวง มาตั้งแต่ พ.ศ. 2512 เพื่อพัฒนาเกษตร
ที่สูง ลดการปลูกพืชเสพติดและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร โดยมีพระราชประสงค์จะช่วยเหลือนายกร
ชาวไทยภูเขาในท้องถิ่นทุรกันดารให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นรัฐบาลร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
ได้ร่วมกันดำเนินงานสนองพระราชประสงค์ เป็นผลดีมาตามลำดับที่ทำให้โครงการหลวง ซึ่งเป็น
โครงการส่วนพระองค์ เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยในโครงการหลวงนี้มี
หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโครงการหลวง

เดือนมกราคม 2535 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชดำริเปลี่ยนแปลงสถานภาพโครงการหลวง โดยให้โครงการหลวงจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ เพื่อจะได้เป็นองค์กรนิติบุคคล มีกฎหมายรองรับ และดำเนินงานด้วยความมั่นคงเป็นปึกแผ่นสืบต่อไป โดยทางเป็นนายกิตติมงคล และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทรัพย์สินเริ่มแรกของมูลนิธิเป็นเงินสด 500,000.00 บาท ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง ได้ยื่นจดทะเบียนตามระเบียบของทางราชการ เมื่อเดือนมีนาคม 2535

ในการประชุมของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 ได้พิจารณาเรื่องพระราชดำริที่จะให้โครงการหลวงจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ และขอให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเรื่องงบประมาณและบุคลากรที่จำเป็น ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการรวม 3 เรื่อง คือ

(1) ให้จัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการอำนวยการและประสานงานมูลนิธิโครงการหลวง” ซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณา

(2) ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ และได้จัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับมูลนิธิโครงการหลวง รวมทั้งรับโอนงานบางส่วนจากมูลนิธิโครงการหลวง มายังรัฐบาลเพื่อดำเนินการต่อไป

(3) ให้สำนักงบประมาณ จัดสรรงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนให้แก่มูลนิธิโครงการหลวงเป็นรายปี โดยตั้งไว้ที่สำนักราชเลขาธิการ เพื่อใช้ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง

การดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการอำนวยการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปฏิบัติงานขึ้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนสำนักงบประมาณและหัวหน้าส่วนราชการระดับอธิบดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

- (1) ช่วยชาวเขาเพื่อมนุษยธรรม
- (2) ช่วยไทยโดยลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติคือป่าไม้และต้นน้ำลำธาร
- (3) กำจัดการปลูกฝิ่น
- (4) รักษาดินและใช้พื้นที่ให้ถูกต้องคือ ให้ป่าอยู่ในส่วนที่เป็นป่า และทำไร่ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก อย่าให้ส่วนทั้งสองนี้รุกร้าซึ่งกันและกัน

การดำเนินงานในส่วนของสหกรณ์

คณะอนุกรรมการปฏิบัติงานในคณะกรรมการอำนวยการประสานงานมูลนิธิโครงการหลวงได้ประชุมเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2535 และมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติงาน และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหลวงในพื้นที่โครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวม 5 จังหวัด 14 พื้นที่โครงการ ซึ่งประกอบด้วย โครงการหลวง ดอยอินทนนท์ โครงการหลวงขุนวาง โครงการหลวงแม่แฮ โครงการหลวงปางอุ๋ง โครงการหลวง ห้วยลึก โครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น โครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม โครงการหลวงปางค่า โครงการหลวง หนองหอย โครงการหลวงห้วยโป่ง - ห้วยน้ำริน โครงการหลวงม่อนเงาะ โครงการหลวงอ่างขาง โครงการหลวงป่าเมี่ยง และโครงการหลวงแม่ลาน้อย การดำเนินงานด้านสหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวง มีหลายหน่วยงานที่ช่วยเหลือประสานงานและสนับสนุนงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี หน่วยงานดังกล่าวประกอบด้วย มูลนิธิโครงการหลวง กองพัฒนาเกษตรที่สูง สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง สกสกร. ฯลฯ ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร ไปแล้ว 19 สหกรณ์ สมาชิก 1,199 คน มีทุนดำเนินงานประมาณ 550,000 บาท สหกรณ์ส่วนมากจะดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ โดยจัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย ธุรกิจการขาย โดยการรวบรวม ผลผลิตจากสมาชิกรวมจำหน่าย มีบางสหกรณ์ได้ร่วมดำเนินธุรกิจกับบริษัทเอกชน และหลาย สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ซึ่งการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ดังกล่าว มีหลายสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สามารถช่วยให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ก็

ยังมีอีกหลาย สหกรณ์ที่เพิ่งเริ่มดำเนินงาน และยังไม่สามารถวัดผลสำเร็จของการดำเนินงานได้ แต่ก็ถือว่าได้วางรากฐานงานสหกรณ์ไว้แก่เกษตรกรเหล่านี้แล้ว ซึ่งต้องใช้เวลาเกษตรกรในการเรียนรู้งานสหกรณ์พอสมควร จะยังคงส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างจริงจังและต่อเนื่องไปอีกด้วยคาดหวังที่จะสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อให้เกิดสิ่งเหล่านี้คือ

- (1) ประชากรชาวเขาในพื้นที่โครงการหลวงจะได้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยยิ่งขึ้น โดยปูพื้นฐานให้จากหลักการและวิธีการสหกรณ์
- (2) การรวมกลุ่มโดยวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาการประกอบอาชีพโดยการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- (3) ประชากรชาวเขาจะได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในการใช้ อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรของชาติอย่างเหมาะสม

หลักในการส่งเสริมให้สหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวง คือปลูกฝังให้สหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ ได้มีจิตสำนึกของการพึ่งพาตนเอง รวมถึงแนะนำให้สหกรณ์ได้รู้จักการพัฒนาธุรกิจการรวมซื้อรวมขายเป็นหลัก เนื่องจากจะเป็นช่องทางที่จะช่วยยกระดับราคาผลผลิตทางการเกษตรให้กับชาวเขาและสามารถซื้อปัจจัยการผลิตและเครื่องอุปโภคได้ในราคาที่ถูกลงหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ประธานมูลนิธิโครงการหลวง เปิดเผยถึงความก้าวหน้าของการจัดตั้งสหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวงว่า ปัจจุบันมีสหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวงทั้งหมด 19 แห่ง ใน 5 จังหวัดของภาคเหนือตอนบน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยมีรับสั่งว่าต้องส่งเสริมให้ชาวเขาที่อยู่ในโครงการหลวงให้ช่วยเหลือตัวเอง และต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งก็เป็นเรื่องของการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ชาวเขาแต่ละเผ่าจะแยกกันอยู่ ต่างคนต่างทำงาน ไม่มีการมารวมมือกัน ต่อมาเมื่อมีการตั้งเป็นสหกรณ์โครงการหลวง ทำให้ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสหกรณ์สามารถไปปรับเปลี่ยนทัศนคติของชาวเขาได้มาก และที่ผ่านมา สหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวงพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ และสมาชิกทุกคนซึ่งอยู่บนพื้นที่สูงสามารถร่วมมือกันทำงานได้เป็นอย่างดี สหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวงจะต้องพัฒนาให้เขามีความเข้มแข็ง ซึ่งจะต้องนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการส่งเสริม และสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่รู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยจะเน้นให้ชาวเขาทุกคนมีงานทำมีรายได้ที่สามารถเลี้ยง

ตัวเองได้ และสิ่งที่ต้องทำต่อไป คือ การส่งเสริมให้ทุกคนรู้จักเก็บหอมรอมริบ การออม สร้างนิสัยให้เขาอยู่แบบพอเพียง ไม่ควรจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยส่วนการพัฒนาสหกรณ์ จะต้องเน้นการรวมกลุ่มให้มากที่สุด สหกรณ์ที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวง เป็นสหกรณ์ขนาดเล็กที่อยู่ระหว่างกำลังพัฒนา จำเป็นต้องใช้วิธีการบริหารจัดการอย่างง่าย ๆ ที่สมาชิกสามารถเข้าใจได้ เข้าไปแนะนำส่งเสริมทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์มากขึ้น ที่ผ่านมา สหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ จะมีการดำเนินธุรกิจการรวมซื้อที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร ควรเน้นเรื่องการสร้างความเข้มแข็งทางสังคม ให้สมาชิกมีการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน มากกว่าการเน้นเฉพาะเรื่องทางเศรษฐกิจ และเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปส่งเสริม ควรจะนำจุดแข็งของสมาชิกและสหกรณ์แต่ละแห่งมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่จะให้การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและสหกรณ์ในพื้นที่โครงการหลวง ตามแนวทางของกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ ทั้ง 19 แห่ง ต่อไป

สหกรณ์การเกษตรดอยอินทนนท์ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรดอยอินทนนท์ จำกัด ตั้งอยู่ในพื้นที่โครงการหลวงในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มดำเนินการเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามพระราชประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวไทยภูเขา ให้มีพื้นที่ทำกินด้วยการปลูกพืชทดแทนฝิ่นเพิ่มรายได้จากการทำเกษตรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยภูเขาให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ อีกทั้งยังสร้างแนวป้องกันการบุกรุกแผ้วถางป่าเปลี่ยนการทำไร่เลื่อนลอยให้เป็นเกษตรแบบยั่งยืน พื้นฟูสภาพแวดล้อม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ มีความสมบูรณ์ของป่าไม้กับชุมชนคนสามารถอยู่ร่วมกับป่าไม้กับชุมชนคนสามารถร่วมกับป่าได้แบบพึ่งพาอาศัยกันและกัน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ยังประกอบด้วยสถานีวิจัยโครงการหลวงอินทนนท์ ซึ่งดำเนินงานค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพืชพันธุ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,380 เมตร สภาพอากาศเย็นสบาย เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวพักผ่อนในช่วงฤดูหนาวเดือนตุลาคม ถึงพฤศจิกายน ส่วนเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ อากาศจะค่อนข้างเย็น

สหกรณ์การเกษตรดอยอินทนนท์ จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 131 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 928,532.32 บาท มีปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 5,399,813.56 บาท โดยสหกรณ์ดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อ การรวบรวมผลผลิต การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และให้บริการอื่น ๆ สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง ประกอบอาชีพทาง

การเกษตร ได้แก่ ปลูกไม้ตัดดอก สตรอเบอร์รี่ ผลผลิตที่ได้สหกรณ์จะรวบรวมและนำไปขายให้กับ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ เพื่อนำไปจำหน่ายหรือแปรรูป ภายใต้ตราสินค้าของ ผลิตภัณฑ์ดอยคำ แต่สหกรณ์มักประสบปัญหาไม่สามารถผลิตผลผลิตได้ตรงตามความต้องการ ของโครงการหลวงทำให้มีผลผลิตจำนวนมากที่สหกรณ์จะต้องนำไปขายต่อให้กับพ่อค้าคนกลาง ในราคาต่ำ ปัจจุบันสหกรณ์ได้ช่วยเหลือสมาชิก ด้วยการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลผลิตสตรอเบอร์รี่ น้ำสตรอเบอร์รี่ และสตรอเบอร์รี่แห้ง จำหน่ายให้บุคคลทั่วไป ที่ขึ้นมาเที่ยวชมในบริเวณศูนย์พัฒนา โครงการหลวง

สหกรณ์การเกษตรห้วยลึก จำกัด

สหกรณ์การเกษตรห้วยลึก จำกัด ตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก บริเวณ พื้นที่ในเขตหมู่บ้านห้วยลึก ตำบลปึงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งสภาพทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขา ในอดีตนั้นเคยเป็นป่าเบญจพรรณ อุดมสมบูรณ์ด้วยไม้ ใหญ่น้อยนานาชนิด และ ไม้สักอันเป็นไม้ชนิดหนึ่ง ที่มีคุณค่ามหาศาลทางเศรษฐกิจ ต้องถูกบุกรุกทำลายลงไปทุกขณะ กลับกลายเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ทำให้ไร่เลื่อนลอยโดยอาศัยน้ำฝน ตัดเลื้อยไม้ เพื่อเผาถ่าน และทำ เฟอร์นิเจอร์ ในปีพ.ศ.2521 ชาวเขาเผ่าม้งได้อพยพ จากบ้านบ่อเหล็ก อำเภอจอมทอง จังหวัด เชียงใหม่ เนื่องจากพื้นที่ทำกินเดิม ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก และยื่นฎีกาถวาย ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขอพระราชทานพื้นที่ทำกินใหม่ในปี 2522 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี รับสั่งให้ หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี เข้าไปช่วยเหลือชาวเขา ด้วยทรงเกรงว่าชาวเขาจะบุกรุกป่า และ ดันน้ำลำธารมากยิ่งขึ้น องค์ประธานมูลนิธิโครงการหลวง จึงร่วมกับกรมป่าไม้พิจารณา และเห็นว่า ควรจัดพื้นที่ทำกินที่บ้านห้วยลึก ให้ราษฎรชาวเขา เหตุผลของการเลือกพื้นที่ทำกินที่บ้านห้วยลึก ก็เพราะเป็นแหล่งพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ที่ถูกบุกรุกตัดไม้สักไป จนหมดป่า หลังจากนั้นก็ได้มีชาวเขา เผ่าแม้วจากป่าเกี๊ยะ อำเภอเชียงดาว และจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน อพยพเข้ามาอยู่สมทบอีก ส่วนกะเหรี่ยงนั้นอาศัยอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว ต่อมาในปี พฤษภาคม 2523 มูลนิธิโครงการหลวง จึงเริ่มดำเนินงานพัฒนา และส่งเสริมอาชีพ แก่เกษตรกรชาวเขา ณ บ้านห้วยลึกแห่งนี้ภายใต้ชื่อ ภายใต้ การดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน ด้วยการพัฒนาพื้นที่ จัดสรรที่ดินจัดสร้างแหล่งเก็บกักน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีอ่างเก็บน้ำ 5 แห่งปรับปรุงเส้นทางคลองชลประทาน เจ้าหน้าที่เริ่มส่งเสริมแนะนำการ ปลูกพืช และเนื่องจากบ้านห้วยลึก มีระดับความสูงประมาณ 600 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จึงสามารถปลูกพืชเมืองร้อน และกึ่งร้อน กึ่งหนาวได้ตามฤดูกาล มีพื้นที่เพื่อทำการเกษตรทั้งหมด ประมาณ 2,000 ไร่ นโยบายหลัก ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ก็เพื่อป้องกันไม่ให้

ชาวบ้านบุกรุกตัดไม้เพิ่มอีก จึงได้จัดสรรที่และส่งเสริมอาชีพให้ หลังจากพัฒนาระบบพื้นที่แล้ว ได้แบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยแบ่งเขตพื้นที่ที่สามารถรับน้ำ จากการชลประทาน ให้กับราษฎรชาวเมือง และชาวไทยภูเขาเผ่า กะเหรี่ยงทั้งเป็นที่อยู่อาศัย และที่ทำกินครอบครัวละ 2 ไร่ ส่วนชาวม้งนั้น ได้รับการจัดสรรพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย 2 งาน และพื้นที่เกษตรกรรมที่รับน้ำฝนอีก ครอบครัวละ 5 ไร่ ทั้งนี้เพราะม้งมีชีวิตในการทำเกษตร ด้วยการปลูกข้าวไร่ในพื้นที่สูง ที่ต้องอาศัยน้ำฝนเท่านั้น จึงเป็นข้อจำกัดหนึ่งในการปลูกพืช พื้นที่ที่ทำกินจึงได้มากกว่าราษฎร ที่สามารถใช้น้ำจากการชลประทานที่สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดทั้งปี ปัจจุบันราษฎร มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ละครอบครัวก็จะจัดสรรแบ่งปันพื้นที่เดิม ที่ได้รับให้สมาชิกใน ครอบครัว ที่นี้จึงเน้นส่งเสริมการปลูกพืชผัก และไม้ดอกเป็นหลัก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ได้พัฒนา และปรับปรุงคลองชลประทาน จากอ่างเก็บน้ำห้วยลึก จัดสร้างบ่อพักน้ำ ประตูปิดเปิดน้ำ เพื่อให้สามารถนำน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เข้าไปยังพื้นที่เกษตรได้มากที่สุด และตามเวลาที่ต้องการ

สหกรณ์การเกษตรห้วยลึก จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 87 คน มีทุนดำเนินงานจำนวน (726,815.28) มีปริมาณธุรกิจ 167.42 บาท สหกรณ์ประสบปัญหาทุจริตต่อเนื่องเป็นเวลาดิถีต่อกันถึง 4 ปี ปัจจุบันได้มีคณะกรรมการชุดใหม่แก้ไขปัญหาคำเนินงานของสหกรณ์ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก โดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีผลผลิตหลักที่สำคัญคือ ผักสลัด ผักกาดหอมห่อ และเบญจมาศดอกเดี่ยว เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิต สมาชิกสหกรณ์จะขายผลผลิตที่ได้มาตรฐานตามให้กับโครงการหลวง ส่วนผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานสมาชิกจะขายให้พ่อค้าคนกลางในพื้นที่

สหกรณ์การเกษตรหนองหอย จำกัด

สหกรณ์การเกษตรหนองหอย จำกัด ตั้งอยู่ในพื้นที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 1,200 เมตร มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 22 องศาเซลเซียส อันเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในเขตหมู่บ้านหนองหอย ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีราษฎรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง อาศัยอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็นพื้นที่เขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1 อันเป็นแหล่งกำเนิด ของต้นน้ำลำธารแห่งหนึ่งของประเทศ ชาวเขาประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยการบุกรุกทำลายป่า เพื่อเปิดที่ทำกินใหม่ สำหรับการทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่นบนพื้นที่ประมาณ 400 - 500 ไร่ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอันดับหนึ่งของพื้นที่แห่งนี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่

ปลูกฝืน ที่อยู่ใกล้ตัวเมืองเชียงใหม่ มากที่สุด นอกจากนี้มีการปลูกข้าวไร่และกะหล่ำปลีเป็นอาชีพหลัก ในปี 2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรหมู่บ้านหนองหอย และทรงมีพระราชดำริว่า...ควรจะมีการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรด้วย... จากนั้นกรมป่าไม้จึงได้จัดส่งหน่วยงาน เข้าร่วมดำเนินงาน กับหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงานประจำหมู่บ้าน เพื่อประสานงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ซึ่งต่อมามีหน่วยงานร่วม ดำเนินการพัฒนา ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมอนามัย และ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จนกระทั่งในปี 2517 หน่วยงานต่าง ๆ ได้ลดกิจกรรมลง จนเหลือหน่วยงาน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตามปกติ คือ กรมป่าไม้และกรมประชาสงเคราะห์ เดือนสิงหาคมปี 2517 หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี องค์ประธานมูลนิธิโครงการหลวง ทรงเห็นว่าหมู่บ้าน หนองหอย มีประชากรเพิ่มขึ้นและมีการปลูกฝืนมาก ทั้ง ๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองเชียงใหม่ และได้มีการขยายหมู่บ้านออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองหอยเก่า และบ้านหนองหอยใหม่ สมควรที่ มูลนิธิโครงการหลวง จำเป็นต้องเข้าไปมีบทบาท ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ “ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย” จึงเริ่มต้นปฏิบัติงานตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย มีหมู่บ้านในความรับผิดชอบ 5 หมู่บ้าน คือ บ้านสามหลัง หนองหอยเก่า หนองหอย-ใหม่ แม่จิ และปางไฮ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 11,875 ไร่ รวมประมาณ 442 ครัวเรือน ประชากร 2,007 คน ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองและชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ ม้ง ลีซอ จีนฮ่อ มูเซอ และเย้า

สหกรณ์การเกษตรหนองหอย จำกัด เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2535 จัดเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิก 103 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 270,797.52 บาท มีปริมาณธุรกิจ 598.153 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สมาชิกสหกรณ์ประกอบไปด้วยชาวเขา เผ่าม้ง ลีซอ จีนฮ่อ ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก โดยมีพืชผลไม้ที่ปลูกได้แก่ กะหล่ำปลี ผักกาด หางหงส์ แครอท และผักกาดขาวปลี ไม้ผลเมืองหนาว ได้แก่ บัวย พลัม พลัม สาลี่ โอโวกาโด และ กาแฟ โดยสมาชิกขายผลผลิตที่มาตรฐานให้แก่โครงการหลวง สำหรับผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานขาย ให้กับพ่อค้าคนกลางในพื้นที่

สหกรณ์การเกษตรขุนวาง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรขุนวาง จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางหมู่ 12 ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะภูมิอากาศอยู่ในเขตโซนร้อน มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 19.50 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,137.64 มม./ปี ครอบคลุมพื้นที่ 7 หมู่บ้าน ได้แก่

บ้านปากกล้วย บ้านโป่งลมแรง บ้านขุนวาง บ้านขุนแม่วาก บ้านโป่งน้อยเก่า บ้านโป่งน้อยใหม่ และบ้านห้วยยาว มีชาวเขาเผ่าม้ง และกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ บริเวณพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูเขา สลับซับซ้อน มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,300-1,400 เมตร มีความลาดชัน 16-85% และสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น มีแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำวาวงขา และลำห้วยขุนวางขา มีที่ราบไม่มากนักอยู่ตามแนวลำห้วย และแม่น้ำ ซึ่งที่ราบนี้เอง คือถิ่นอาศัยของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และม้ง มีประชากรทั้งหมด 189 ครอบครัว ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 80 กิโลเมตร การคมนาคมในฤดูฝนค่อนข้างทุรกันดาร พื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านขุนวาง เป็นหินแกรนิต ดินเป็นสีแดงหรือแดงจัด และบางแห่งมีก้อนหิน หรือกรวดปะปนอยู่ พื้นที่ป่าได้ถูกทำลาย ไปด้วยการทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ทุก ๆ ปีจะทำการเผ่าถางป่า เพื่อปลูกฝิ่นข้าวไร่ และย้ายเข้าไปจับจองทำกินในพื้นที่ใหม่เช่นนี้เสมอ โดยทิ้งพื้นที่เก่าไว้หมุนเวียนในการทำไร่ ดังนั้นเมื่อจำนวนประชากร ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่เพิ่มขึ้น การทำลายป่าจึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย พืชเกษตรกรรมที่ให้ผลผลิตมากที่สุด และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางก็คือ คาร์เนชั่น ซึ่งให้ผลผลิตถึง 648,691 ดอกต่อปี ซึ่งคิดเป็นมูลค่าถึง 1,532,574 บาท รองลงมาก็ได้แก่ พืชผักเมืองหนาวซึ่งปลูกหมุนเวียนตามฤดูกาล ซึ่งสามารถให้ผลผลิตถึง 62,377 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นมูลค่าประมาณ 443,728 บาท และนอกจากนั้น ก็ได้แก่ไม้ผลเมืองหนาว คือ ท้อ บ๊วย สาลี่ ที่ให้ผลผลิตประมาณ 6,830 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นมูลค่าประมาณ 127,000 บาท และเกษตรกรที่ปลูกไม้ดอก และพืชผลในโครงการก็มีรายได้ประมาณ 30,000 - 50,000 บาท/ครอบครัว/ปี

สหกรณ์การเกษตรขุนวาง จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิก 93 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 27,034 บาท มีปริมาณธุรกิจ 664,292 คน ดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก โดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง และกะเหรี่ยง ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม ได้แก่ ไม้ดอก ไม้ประดับ และพืชผักเมืองหนาว และเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ชาวเขามีรายได้เสริม ได้มีการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐฯ ให้สมาชิกทำการหัตถกรรมพื้นบ้านจากเส้นใยกล้วย ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุน โดยได้จัดให้ชาวเขาไปดูงานการทอผ้าที่บ้านไร่ไผ่งาม อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมกับเสนอวัตถุดิบ คือเส้นใยกล้วย ซึ่งโรงงานทอผ้าสนใจ และสั่งซื้อจำนวนมาก นอกจากนี้ได้นำนักธุรกิจการทอผ้าชาวญี่ปุ่น เข้ามาดูงานการทอผ้าพื้นเมืองของชาวม้ง และกะเหรี่ยง มีการซื้อผ้าตัวอย่างไป และคาดว่าจะเป็ตลาดที่สำคัญแห่งหนึ่ง สำหรับเส้นใยกล้วย การฝึกอบรมด้านการเกษตร ได้จัดอบรมเรื่องการปลูกไม้ผลเมืองหนาวในทุก ๆ ขั้นตอน การทำ

ปุ๋ยหมัก พร้อมกับแจกจ่ายปุ๋ย และสารเร่งเพื่อให้ชาวเขาทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง และอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงม่อนเงาะ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงม่อนเงาะ จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 ตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่แตงครอบคลุมพื้นที่ 17 หมู่บ้าน 451 ครัวเรือน บนพื้นที่ 84.27 ตารางกิโลเมตร หรือ 52,670 ไร่ ประชากรประกอบด้วยคนเมืองและเผ่าม้ง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินเขาและภูเขาสลับซับซ้อน ที่ราบมีน้อยมาก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 700-1,250 เมตร อุณหภูมิเฉลี่ย 24 องศาเซลเซียส ปี 2528 หม่อมเจ้าภิเศก รัชนิ องค์กรประธานมูลนิธิโครงการหลวง ได้มีรับสั่งให้เจ้าหน้าที่เดินทางไปสำรวจสภาพพื้นที่หมู่บ้านม่อนเงาะ ตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีชาวไทยภูเขาเผ่าม้งอาศัยอยู่ในพื้นที่ และได้ตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ด้วยการปลูกฝิ่น และพืชไร่ทุกปี มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจน ทั้งนี้ก็เพื่อประกอบการพิจารณา ในการวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวเขา และ“ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ” จึงเริ่มดำเนินการตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

สหกรณ์โครงการหลวงม่อนเงาะ จำกัด จัดเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิก 65 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 281,363 บาท มีปริมาณธุรกิจ 1,434,565.29 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ได้แก่ สิ่งของอุปโภค บริโภค และวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมผลผลิต ธุรกิจสินเชื่อ สมาชิกสหกรณ์เป็นชาวเขา และชาวพื้นราบ ประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยมีพืชเกษตรที่เป็นพืชเด่น คือ กาแฟ บัว และท้อ โดยเฉพาะท่อนั้นเกษตรกรสมาชิก จะเป็นผู้หาตลาดจำหน่ายเอง โดยไม่ผ่านตลาดมูลนิธิโครงการหลวง เนื่องจากผลผลิตขายได้ราคาดี และไม่ต้องผ่านเสียเวลาผ่านกระบวนการตรวจสอบมาตรฐาน

สหกรณ์การเกษตรดอยอ่างขาง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรดอยอ่างขาง จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง อยู่บริเวณพิกัด E 504500.13 เมตร N 2201300.87 เมตร ระวาง 4848 IV อยู่บนดอยอ่างขาง ซึ่งตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 19° 15' - 19° 57' เหนือ และเส้นแวงที่ 99° 01' - 99° 03' ตะวันออก อยู่ในเขตบ้านคุ้ม

ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ตัดเขตแดนพม่า อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งได้ขออนุญาตใช้และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2527 พื้นที่บริเวณที่ตั้งของสถานีฯ มีประมาณ 1,035 ไร่ และมีหมู่บ้านชาวเขาที่สถานีฯ ให้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพรวม 6 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 26.52 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,576 ไร่ ลักษณะของพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูง บริเวณสถานีฯ มีความสูงเฉลี่ยจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,400 เมตร ประกอบด้วยแนวเขานานกันของหินปูน และหินดินดานทอดยาวตามแนวเหนือใต้ติดกับพรมแดนพม่า บริเวณของอ่างขางเป็นหุบอยู่ระหว่างเทือกเขายาวประมาณ 5 กิโลเมตร กว้าง 3 กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ราบจะมีอยู่ไม่เกิน 200 เมตร ตอนกลางจะมีภูเขาหินปูนยอดแหลมและบ่อยุบตัว สภาพของดินเป็นดินมีสีแดงจัด โครงสร้างดี และเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ดีที่สุดในชนิดหนึ่ง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางเป็นสถานีหลักในการศึกษาวิจัยพืชเขตหนาวของโครงการหลวง โดยเฉพาะไม้ผลเขตหนาว และป่าไม้ นับเป็นสถานีที่ศึกษาวิจัยไม้ผลเขตหนาวที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังดำเนินงานด้านการเผยแพร่และฝึกอบรม การผลิตและขยายพันธุ์พืช และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร การดำเนินงานวิจัยของสถานีฯ อ่างขาง ประกอบด้วย การศึกษาความเหมาะสมในการปลูกไม้ผลเขตหนาวชนิดต่างๆ การนำพันธุ์ไม้เขตหนาวจากต่างประเทศและการศึกษาการปรับตัวของพันธุ์ไม้ การปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพดี การศึกษาด้านเขตกรรมและการขยายพันธุ์พืช

สหกรณ์การเกษตรดอยอ่างขาง จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 89 คน สหกรณ์มีทุนการดำเนินงาน 88,256.96 บาท มีปริมาณธุรกิจจำนวน 113,605 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค และวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่า อาข่า ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกไม้เมืองหนาว อาทิ บัวหลวง พลับ พืชผักสมุนไพร และไม้ตัดดอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัว สหกรณ์ได้รับการส่งเสริมจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวง สนับสนุนโรงงานผลิตเหล้าจากบัว ทำให้ลดปัญหาการขาดผลผลิตบัวตากดี บรรเทาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรสมาชิก

สหกรณ์การเกษตรป่าเมี่ยง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรป่าเมี่ยง จำกัด ตั้งอยู่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง ในเขตหมู่บ้านปางบง หมู่ 1 ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่รับผิดชอบ 120 ตารางกิโลเมตร หรือ 75,504 ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดอยสะเก็ดและเขตอุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้ ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนเมืองลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ปกคลุมด้วยป่าดิบเขาที่มีความ

ลาดชันมาก สูงจากระดับน้ำทะเล 800-1,200 เมตร อุณหภูมิเฉลี่ย 19 องศาเซลเซียส ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง ได้เริ่มต้นดำเนินการสำรวจพื้นที่ และสภาพแวดล้อมเพื่อหาพืชที่เหมาะสมให้ผลผลิตเร็ว และไม่ทำลาย สภาพป่า สำหรับส่งเสริมแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการทดลองปลูกพืชชนิดต่างๆ จึงได้เห็ดหอมและกาแฟเป็นพืชสาธิต และส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นครั้งแรก ด้วยการแจกเชื้อพันธุ์ต้น พันธุ์ ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืช ให้ก่อนแล้วจึงหักเงินคืน เมื่อเกษตรกรนำผลผลิตส่งให้ศูนย์พัฒนา โครงการหลวงป่าเมี่ยง ในระหว่างการเพาะปลูก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง จะทำหน้าที่เป็น ผู้ให้คำแนะนำในการดูแลรักษา การแก้ไขปัญหา ตลอดจนการรวบรวมผลผลิตออกจำหน่าย โดยยังคง สภาพการทำสวนเมี่ยงไว้ พร้อมกับพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และการศึกษาควบคู่กันไป ก็ด้วยความ ช่วยเหลือและสนับสนุนจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน และสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

สหกรณ์การเกษตรป่าเมี่ยง จำกัด จัดเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกเพียง 50 คน มีทุนดำเนินงาน 292,909 บาท และมีปริมาณธุรกิจเป็นจำนวนทั้งสิ้น 796,000 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ และจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิก สหกรณ์ได้รับการส่งเสริมจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงให้ปลูกกาแฟในพื้นที่ลาดชันน้อย ภายใต้ร่มเงาของไม้ใหญ่ ให้รักษากาล่าไม้ก่อนในแปลงเมี่ยงเพื่อใช้เพาะเห็ดหอมให้ปลูกไม้ผลยืนต้นบนที่ลาดชันน้อย แสงแดดส่องถึงและใกล้แหล่งน้ำ เช่น บัว และปลั๊กให้ปลูกไม้ผลัดใบ ได้แก่ เฟิน ในพื้นที่ที่มีลักษณะการระบายอากาศ และน้ำเพียงพอให้เพาะเห็ดหอมไว้ใกล้แหล่งน้ำ หรือชายคาบ้านที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก โดยผลผลิตที่ได้สมาชิกสหกรณ์จะขายให้กับมูลนิธิโครงการหลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม้ผลัดใบ (เฟิน) เห็ดหอม และกาแฟ

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงตีนตก จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงตีนตก จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตในความรับผิดชอบ 34.65 ตารางกิโลเมตร หรือ 21,656 ไร่ เป็นพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้ ครอบคลุม 4 หมู่บ้าน คือ บ้านป้อก หมู่ 1 บ้านแม่ลาย หมู่ 2 บ้านแม่กำปอง หมู่ 3 และ บ้านธารทอง หมู่ 8 ประชากรเป็น คนเมืองทั้งสิ้น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขา มีที่ราบเชิงเขาอยู่บางส่วน สูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง 700-1,200 เมตร จัดอยู่ในเขตอบอุ่นค่อนข้างหนาว อุณหภูมิเฉลี่ย 23 องศาเซลเซียส ในปี

พ.ศ. 2524 คือปีแห่งการเริ่มต้นงานส่งเสริมอาชีพ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการก่อสร้างศูนย์พัฒนา โครงการหลวงตีนตก เป็นจำนวนเงินประมาณ 300,000 บาท เพื่อที่จะให้ศูนย์พัฒนา โครงการหลวงตีนตกแห่งนี้ เป็นศูนย์พัฒนาสาธิต และส่งเสริมการเพาะเห็ดหอม และกาแฟเป็น อาชีพเสริมให้แก่ราษฎร ในพื้นที่ นอกเหนือจากการปลูกเมี่ยง ที่ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ สวนเมี่ยง และมีเกษตรกรอีกบางส่วนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของสวนเมี่ยงที่ยังคงต้องรับจ้างเก็บใบเมี่ยง ในเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงเวลาที่ว่างจากงานเก็บใบเมี่ยง ก็จะพยายามหา อาชีพเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว คือการ ขายดอกมดของที่จักจากไม้ไผ่ที่ตัดมา หรือ การรับจ้างเป็นคณงานของกรมป่าไม้ มีหน่วยงานอยู่ใน บริเวณใกล้เคียง และด้วยเหตุผลที่ว่าใน บริเวณพื้นที่แห่งนี้ มีไม้ก่อเป็นจำนวนมาก ที่เหมาะแก่การเพาะเห็ดหอม ซึ่งจัดเป็นวัสดุพื้นบ้าน ที่เกษตรกรสามารถหาได้ง่ายประการหนึ่ง และการเพาะเห็ดหอมนั้นไม่ สิ้นเปลืองพื้นที่ในการเพาะ อีกประการหนึ่ง งานพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมของราษฎร ในพื้นที่แห่งนี้ ดำเนินงานโดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โดยที่ศูนย์ พัฒนาโครงการหลวงตีนตก ได้นำ พระราชทรัพย์ส่วนหนึ่งที่ได้รับพระราชทาน มาใช้จ่ายในการซื้อที่ดินของราษฎรที่ปล่อยให้รกร้าง ว่างเปล่า สำหรับใช้เป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก และด้วยความร่วมมือร่วมใจของ ราษฎรในพื้นที่ได้ช่วยให้งานปรับสภาพพื้นที่และงานส่งเสริมด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี งานศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เสริมนอกจากการปลูกเมี่ยง พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และคุณภาพชีวิตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สนับสนุนงานทดสอบ สาธิตและ วิจัยและอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงตีนตก จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิก ทั้งสิ้น 188 คน มีทุนดำเนินงาน 38,889.15 บาท มีปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 227,099.68 บาท สหกรณ์ ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตสมาชิกสหกรณ์ส่วน ใหญ่เป็น ชาวพื้นเมือง ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรกรรม โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์พัฒนา โครงการหลวงตีนตก ส่งเสริมให้สมาชิกเกษตรกรเพาะเห็ดหอม ด้วยการสาธิตและแนะ นาวีวิธีการ เพาะการดูแล และการเก็บดอก ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกตัดกิ่งไม้ก่อ ซึ่งขนาดที่ใช้ จะต้องเป็นกิ่งที่มีความกว้างไม่ต่ำกว่า 4 นิ้ว และความยาวท่อนละประมาณ 1 เมตร โดยไม่ใช้วิธีการ ตัดโคนลำต้น เพราะกว่าที่ไม้ก่อจะเติบโตเพียงพอต่อการตัดกิ่งนั้นจะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยประมาณ ด้วยเหตุที่การเพาะเห็ดหอมจำเป็นต้องใช้ไม้ก่อที่เกิดขึ้นอยู่ในธรรมชาติ และเนื่องจาก

ไม้ก่อกำแพงปูนอยู่ในสวนเมี่ยง มีไม้เพียงพอดต่อการนำมาเพาะเห็ด ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดินคก จึงได้ส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ปลูกเห็ดเพื่อนำมาจำหน่ายเห็ดหอมอีกทางหนึ่ง รวมถึงการส่งเสริมให้ปลูกไม้ก่อกำแพงเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดินคกเอง ได้ปลูกเพิ่มในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดินคก คิดเป็นเนื้อที่ ประมาณ 11 - 12 ไร่ด้วย ทั้งนี้ผลผลิตที่ได้ส่วนหนึ่งสมาชิกขายให้กับสหกรณ์ที่เหลือ ขายให้พ่อค้าคนกลางหรือตลาดในพื้นที่

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงหมอกจ๋าม จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงหมอกจ๋าม จำกัด ตั้งอยู่ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม มีพื้นที่ประมาณ 20 ไร่ พื้นที่ 15 ไร่ เป็นที่ราบ สำหรับอีก 5 ไร่ เป็นภูเขาและที่ลาดเขา ซึ่งอยู่ในเขตหมู่บ้านห้วยศาลา ตำบลท่าตอน ราษฎรเป็นชาวเขาเผ่าอีเก้อ ห่างจากหมู่บ้านหมอกจ๋ามทางทิศเหนือประมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากชายแดนประเทศสหภาพพม่า ประมาณ 6 กิโลเมตร ชื่อหมอกจ๋ามเป็นภาษาไทยใหญ่ แปลว่า ดอกจ๊อป เป็นหมู่บ้าน ที่ตั้งอยู่ใกล้ริมแม่น้ำกก อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ เดิมพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ระดับความสูง 450 - 500 จากระดับน้ำทะเล ในปี 2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ หมู่บ้านวังดิน ตำบลแม่นาหวง อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่บนดอยห้วยผีหลอก ดินลำน้กก และห่างจากชายแดนไทยสหภาพพม่า ประมาณ 10 กิโลเมตร ทรงทอดพระเนตร เห็นสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรยังยากจน และลำบากอยู่มาก และเป็นจุดที่ล่อแหลมทางชายแดนแถบภาคเหนือ สมควรที่จะให้ความช่วยเหลือหรือพัฒนา ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ประกอบกับงานที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง และละเอียดอ่อนมาก หากจะปล่อยให้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ อาจทำให้งานล่าช้าไม่ทันกับเหตุการณ์ ทรงมีพระราชดำริว่าควรจะระดมทรัพยากรและความรู้ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ จากหน่วยงานที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ นอกเหนือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาชาวเขาโดยตรงอยู่แล้ว เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้งานนี้มีขอบข่ายในการปฏิบัติงานได้กว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นที่มา ของโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจเกษตรกรชาวไทยภูเขา ซึ่งมอบหมายให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่อาสาสมัครดำเนินงาน ในท้องที่หมู่บ้านวังดิน ตำบลแม่นาหวง หมู่บ้านเมืองงาม ตำบลท่าตอน และหมู่บ้านสะโงะ ตั้งแต่ปี 2512 และปีต่อมาได้ขยายเขตความรับผิดชอบไปหมู่บ้านหมอกจ๋าม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลำน้ำแม่กกไหลผ่านงานส่งเสริมเศรษฐกิจชาวไทยภูเขาเริ่มแรกเป็นไปในลักษณะหมู่บ้านเยี่ยมเยียนโดยการเข้าไปปฏิบัติงานเดือนละ 1 ครั้งของคณะนักศึกษา และคณาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ (ปัจจุบัน

คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้) ที่ได้เดินทางเข้าไปส่งเสริม วิจัย และให้คำแนะนำแก่ราษฎร ในการปลูกพืชหลักเดิม พวกพืชไร่ให้เหมาะสม และให้ผลผลิตสูง พร้อมทั้งชักจูงให้ชาวไทยภูเขาอพยพมาตั้งหลักแหล่งบริเวณริมแม่น้ำกก ที่สามารถใช้เป็นแหล่งน้ำในการทำเกษตรกรรม ขณะนั้นหมอกจำแป๋เป็นพื้นที่ที่ทุรกันดารอย่างมาก การคมนาคมไม่สะดวก ชาวไทยภูเขาประกอบด้วยอีโก้ มูเซอแดง กะเหรี่ยง ลีซอ ไทยใหญ่ จีนฮ่อ รวมทั้งคนเมืองได้บุกกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในการทำไร่เลื่อนลอย

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงหมอกจำแป๋ จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิก 108 คน มีทุนดำเนินงาน 57,143.65 บาท มีปริมาณธุรกิจ 158,000 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวเขาหลายเผ่าพันธุ์ ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรกรรม โดยสหกรณ์ได้รับการส่งเสริมจากที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงในการปลูก ถั่วแดงซึ่งเป็นพันธุ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ (แม่โจ้) นำไปส่งเสริมให้กับราษฎร ผลผลิตที่ได้หากได้รับมาตรฐานตามที่มูลนิธิโครงการหลวงกำหนด ก็สามารถขายผลผลิตให้กับมูลนิธิได้ ถ้าต่ำกว่ามาตรฐานสมาชิกจะขายให้กับพ่อค้าคนกลางในพื้นที่

สหกรณ์การเกษตรโครงการห้วยน้ำขุ่น จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการห้วยน้ำขุ่น จำกัด ตั้งอยู่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น อยู่หมู่ 16 บ้านแม่สรวาย ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวาย จังหวัดเชียงราย วัดความสูงจากระดับทะเลได้ 1,015 เมตร ลักษณะพื้นที่เป็นหุบเขาและเนินเขาสลับซับซ้อนมีที่ราบแคบกระจายอยู่ทั่วไป มีพื้นที่ 141.3 ตารางกิโลเมตร หรือ 88,339.74 ไร่ อุณหภูมิเฉลี่ย 26 องศาเซลเซียส ราษฎรในพื้นที่ประกอบด้วยเผ่ามูเซอ อีโก้ อาข่า กะเหรี่ยง และจีนฮ่อ ในปี 2526 มูลนิธิโครงการหลวง จึงได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น บนพื้นที่ 20 ไร่ ในเขตหมู่บ้านห้วยน้ำขุ่น ครอบคลุมพื้นที่โครงการทั้งสิ้น 3,000 ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแม่สรวาย จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนฝิ่น เพิ่มรายได้ และปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวเกษตรกรให้ดีขึ้น และเพื่อเผยแพร่วิทยาการเกษตรแผนใหม่ให้แก่เกษตรกรชาวเขา โดยในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น ได้รับความร่วมมือ และช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการจัดระบบปรับพื้นที่เกษตรกรรม พร้อมสร้างถนน

สถานีประมง จังหวัดเชียงรายอนุเคราะห์พันธุ์ปลา ปลุสสัตว์ จังหวัดเชียงรายอนุเคราะห์พันธุ์สัตว์ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จัดทำระบบไฟฟ้าพลังน้ำ โดยที่กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จัดส่งเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และส่งเสริมการเพาะปลูกอย่างถูกวิธี ปี 2528 สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดเชียงราย ดำเนินการทำถนนตัดเข้าสู่หมู่บ้าน และสถาบัน เทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจดำเนินการวิจัยเรื่องชา

สหกรณ์การเกษตรห้วยน้ำขุ่น จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 168 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 726,286.30 บาท มีปริมาณธุรกิจจำนวน 3,701,399,80 บาท สหกรณ์ ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต และให้บริการอื่น สมาชิก สหกรณ์ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรกรรม โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์พัฒนาโครงการ หลวงห้วยน้ำขุ่น ในการส่งเสริมการปลูกชา ในครั้งแรกเริ่มต้นได้รับการแจกเมล็ดพันธุ์พืช ให้ ทดลองปลูกก่อน ต่อมาในระยะหลังเมื่อเกษตรกรมีรายได้จากผลผลิต ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ห้วยน้ำขุ่น จึงได้หักเปอร์เซ็นต์จากยอดขายเป็นค่าเมล็ดพันธุ์ เพื่อที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำ ขุ่นจะได้มีเงินทุนสำหรับช่วยเหลือ แก่เกษตรกรรายอื่นต่อไป นอกจากนี้ยังปลูกพืชพันธุ์ไม้อื่น ได้แก่ บัว กล้วย สาลี่ พลับ ลิ้นจี่ แอปเปิ้ล และพลัม ปลูกผัก ได้แก่ กะหล่ำดาว กะหล่ำแดง โกโบ้ แครอท กระเทียมต้น และเซเลอรี่ เป็นต้น โดยผักที่ปลูกมากที่สุดได้แก่กะหล่ำปลีสีม่วง โดยผลผลิต ที่ได้สหกรณ์จะรวบรวมจากสมาชิกเพื่อส่งให้มูลนิธิโครงการหลวงในส่วนที่ได้รับมาตรฐาน สำหรับส่วนที่เป็นสินค้าตกเกรดสหกรณ์จะรับซื้อเพื่อแปรรูป ได้แก่ บัว กล้วย สาลี่ ผลผลิตส่วนที่ เหลือสมาชิกขายให้กับพ่อค้าคนกลางในพื้นที่

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น จำกัด มีปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาสภาพดินเป็น ดินแดง และได้รับแก้ไขด้วยการใช้ปุ๋ยหมักเฉพาะพื้นที่การเกษตร และอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นและ ยังไม่ได้รับการแก้ไขก็คือ ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่งที่ค่อนข้างยากลำบาก ด้วยสภาพของพื้นที่ถนน ยังคงเป็นดินแดง ที่ในฤดูแล้งมีสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อขนาดใหญ่ ตลอดเส้นทาง และมีสภาพเป็นโคลน และ และดินในฤดูฝน

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยโป่ง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยโป่ง จำกัด ตั้งอยู่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 750 เมตร

ครอบคลุมพื้นที่ 17.73 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,083.06 ไร่ ประกอบด้วยฝั่มูเซอและคนเมือง ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นหุบเขามิที่ราบระหว่างเขาเล็กน้อย นอกนั้นเป็นพื้นที่ซึ่งมีความลาดชันสูง อุณหภูมิเฉลี่ย 22.9 องศาเซลเซียส ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าฝั่มูเซอ แม้วและชาวพื้นเมือง ซึ่งในอดีตมีอาชีพปลูกฝิ่น ฝิ่นป่าแห่งแผ่นดินนี้ จึงถูกบุกรุกทำลายลงไปเป็นจำนวนมาก กลายสภาพเป็นไร่ฝิ่น ไร่เลื่อนลอย จนกระทั่งเป็น ป่าเสื่อมโทรมในที่สุดปี 2525 หม่อมเจ้ากฤษดาภราช อนุรักษ์ประฐานมุนิธิโครงการหลวง ทรงโปรดให้จัดตั้งเป็น โครงการวิจัยวิธีการส่งเสริมเกษตรที่สูง ขึ้นดำเนินงานเป็นครั้งแรก ในเขตหมู่บ้านสบโป่ง ภายใต้ชื่อของ“ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง” บนพื้นที่ 75 ไร่ ซึ่งมีคณะทำงานที่ประกอบด้วย สถาบันวิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงราย ได้ทำการวิจัยทดลองพันธุ์พืชต่าง ๆ ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ผล และพืชไร่ เพื่อหาพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และภูมิอากาศ เพื่อนำผลของการวิจัย ไปสู่งานส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม โดยดำเนินงานส่งเสริมครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 14,500 ไร่ รวม 3 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านห้วยโป่ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าฝั่มูเซอ และแม้ว หมู่บ้านป่าเมี่ยง และหมู่บ้านสบโป่ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวพื้นเมือง

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยโป่ง จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกเพียง 64 คน สหกรณ์ประสบปัญหาขาดทุนเป็นเงิน 294,859.73 บาท ซึ่งปัจจุบันได้รับการแก้ปัญหา และการส่งเสริมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์อย่างใกล้ชิด ในการบริหารจัดการสหกรณ์ โดยจัดกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมต่าง ๆ ร่วมกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ได้แก่ งานส่งเสริมการปลูกพืชผักเมืองหนาว เพื่อให้เกษตรกรปลูกพืชผักหมุนเวียน ตามฤดูกาลตลอดปี ได้แก่ ผักกาดหอมห่อ ผักกาดหอมใบแดง ผักกาดหวาน ผักกาดฮ่องเต้ ผักกาดหางหงส์ และบัตเตอร์เสด เป็นต้น การส่งเสริมการปลูกไม้ดอก ได้แก่ คาร์เนชั่น เบญจมาศ จิปโซฟิลล่า ฟิร็อก กุหลาบ และแกลดิโอลัส ซึ่งยังคงมีปัญหาและอุปสรรคอย่างมากเนื่องจาก สภาพพื้นที่ และภูมิอากาศในเขตของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง มีอุณหภูมิไม่เหมาะสม ต่อการเจริญเติบโต และการให้ผลผลิตของไม้ดอกบางชนิด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยน้ำริน จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยน้ำริน จำกัด ตั้งอยู่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยน้ำริน หมู่ที่ 8 ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย สูงจาก

ระดับน้ำทะเล 700 - 1,000 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ 19.03 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,890.90 ไร่ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงลาดชัน พื้นที่ราบมีเพียงเล็กน้อย มีลำห้วยแม่โถน้อยไหลผ่านจากใต้ไปเหนือไปรวมกับแม่น้ำลาว เรื่อยลงสู่แม่น้ำโขง อุณหภูมิเฉลี่ย 20.5 องศาเซลเซียส ด้วยอาณาเขตของพื้นที่จำนวน 8,100 ไร่ ที่มีลักษณะเป็นภูเขา และมีความลาดชันถึง 95% ของพื้นที่ และเป็นพื้นที่ราบเพียง 5% ที่ครอบคลุมพื้นที่ 4 หมู่บ้าน 211 ครอบครัว ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเขาเผ่ามูเซอและคนพื้นเมือง ด้วยเหตุที่ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่แห่งนี้ได้ลดน้อยลงทุกขณะ เพราะถูกราษฎรบุกรุกเข้าไปแผ้วถางป่า ทำไร่เลื่อนลอยเพื่อที่จะปลูกฝิ่น ข้าวไร่และข้าวโพด เพื่อยังชีพ เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบำรุงรักษาดิน และน้ำผลผลิตจึงลดต่ำลงทุกปี ในปี 2525 หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี องค์ประธานมูลนิธิโครงการหลวง จึงทรงโปรดให้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน เริ่มดำเนินการในพื้นที่แห่งนี้ ด้วยวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้นทัดเทียมกับคนไทยพื้นราบ เพื่อให้ชาวเขาลดและเลิก การปลูกและเสพฝิ่น โดยส่งเสริมให้ปลูกพืชทดแทน และเพื่อให้ราษฎรมีพื้นที่ทำกินเป็นหลักแหล่งที่ถาวร มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเพื่อมนุษยธรรมและให้ชาวเขามีความสำนึกเป็นคนไทย ยึดมั่นในชาติ ศาสนา และองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ในระยะแรกเป็นวิธีการวิจัยแบบใหม่คือ การส่งเสริมการเกษตร และถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบใหม่ โดยให้เกษตรกรเสนอความต้องการ ขึ้นมาถึงเจ้าหน้าที่ ทำการวางแผน และจัดทำแปลงสาธิตในหมู่บ้านให้เกษตรกร เห็นวิธีการทำการเกษตรที่ถูกต้อง

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงห้วยน้ำริน จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 230 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 339,093.74 บาท มีปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 1,592,704.95 บาท ดำเนินธุรกิจได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจรวบรวมผลผลิต โดยได้รับการส่งเสริมจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินในการส่งเสริมชนิดใหม่ ในการปลูกทดแทนฝิ่น เช่น ฝักเมืองหนาว ไม้ผลเมืองหนาว พืชไร่ ฯลฯ งานส่งเสริมไม้ดอก มี 3 ชนิด ได้แก่ แกลดิโอลัส 4 พันธุ์ โดยจำหน่ายดอก และผลผลิตหัว ซึ่งเป็นไม้ดอก ที่ทำรายได้ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน สเตคิสจำหน่ายดอก และ Pussy Willow งานส่งเสริมการปลูกเฟิน ดอกกระดาศ งาขี้ม่อน และดอกด่าง งานส่งเสริมพืชไร่ ได้แก่ ถั่วแดงหลวง ซึ่งเป็นพืชไร่ที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกร สนับสนุนพันธุ์ข้าวเจ้าหอ เพื่เป็นการเพิ่มปริมาณข้าวให้เพียงพอ ต่อการบริโภคในหมู่บ้าน และสนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ให้เกษตรกรยืม เพื่อปลูกไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะสุกร เป็ดและไก่ รวมทั้งงานส่งเสริมการทำดอกไม้แห้งเพื่อเป็นอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกรสมาชิกด้วย

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงสะโงะ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงสะโงะ จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยสะโงะ บ้านดอยสะโงะ มีพื้นที่ 38 ตารางกิโลเมตร หรือ 23,750 ไร่ มีทั้งเผ่าอากู ไทลื้อ และคนเมือง ลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาลูกคลื่น ลาดชันปานกลาง สูงจากระดับน้ำทะเล 400-700 เมตร มีอุณหภูมิเฉลี่ย 21 องศาเซลเซียส บริเวณพื้นที่แห่งนี้ไม่มีแหล่งต้นน้ำลำธาร ป่าไม้บนภูเขาถูกตัดทำลาย จนกลายเป็นภูเขาหัวโล้น เกษตรกรในพื้นที่ ต้องอาศัยน้ำซึมจากดอยสะโงะซึ่งกักเก็บไว้ เมื่อปริมาณน้ำที่กักเก็บไว้ไม่เพียงพอ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ จะติดตั้งเครื่องสูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำแต่ละแห่ง บริการเกษตรกรเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร โดยใช้ระบบน้ำหยดกับพืชของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ เพื่อสาธิตเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรในการใช้น้ำอย่างประหยัด และคุ้มค่า ในขณะที่พืชได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสม ในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเพื่อรักษาดินน้ำลำธารนั้น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ ได้ดำเนินการโดยการจัดโครงการร่วมกับราษฎรขอพันธุ์ไม้โตเร็วเข้ามาปลูกเสริม และสร้างความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของป่าไม้แก่ราษฎรในพื้นที่อย่างจริงจัง และให้ทุกคนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการปลูกป่า

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงสะโงะ จำกัด จัดเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกเพียง 39 คน มีทุนดำเนินงานเพียง 2,200 บาท และมีปริมาณธุรกิจเพียง 15,000 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา เผ่าอากู และไทยใหญ่ที่อพยพมาจากประเทศลาว และพม่า ซึ่งเป็นหมู่บ้าน ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม โดยได้รับการส่งเสริมในระยะแรก ให้ปลูกพืชไร่ที่มีความถนัดอยู่แล้ว โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชให้ด้วยการให้ยืม เมื่อได้ผลผลิตจึงคืนเมล็ดพันธุ์ และเมื่อขายผลผลิตก็คืนค่าปุ๋ย และค่ายากำจัดศัตรูพืช ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์สามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุด นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมให้ปลูกถั่วเหลือง และทำนาและรู้จักปลูกพืชหมุนเวียนในแต่ละฤดูกาลในพื้นที่เดียวกันนั้น โดยเป็นชนิดพันธุ์พืชที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ ได้ศึกษาวิจัยถึงความเหมาะสมกับพื้นที่แล้ว เช่น ผักกาดหอมห่อ กระน้ำ ปวยเล้ง โกโก้ ผักกาดหวาน ผักกาดฮ่องเต้ กระหล่ำปลีม่วง เฟนเนล ไม้ดอก ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบฟ็อกซ์ แกลดิโอลัส

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงผู้ปลูกเห็ดหอมป่าแป๋ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงผู้ปลูกเห็ดหอมป่าแป๋ จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย บริเวณบ้านดง บ้านห้วยห้อม อำเภอแม่ลำน้อย และบ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่ดินน้ำแม่ลำน้อย และแม่น้ำแม่สะเรียง มีการปลูกฝิ่น และทำไร่เลื่อนลอยอย่างกว้างขวาง ในปี พ.ศ. 2513 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมราษฎรชาวเขาบ้านป่าแป๋ และบ้านห้วยห้อมเป็นครั้งแรก ทั้งยังได้พระราชทานทุนทรัพย์ จำนวน 20,000 บาท จัดตั้งเป็นธนาคารข้าวแห่งแรกของโลก จนกระทั่งปี พ.ศ. 2516 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมราษฎรทั้งสองหมู่บ้านเป็นครั้งที่ 2 และทรงรับสั่งให้ประธานมูลนิธิโครงการหลวง เข้าช่วยเหลือพัฒนาอาชีพแก่ชาวเขา โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรม สังคม และสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2523 ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อยจึงก่อตั้งขึ้นสำเร็จ โดยใช้พื้นที่บ้านดงเป็นที่ทำการ เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเคยทอดพระเนตรพื้นที่แล้ว ประกอบกับเป็นที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (สมเด็จย่าฯ) ทรงก่อตั้งขึ้นในนามของสมาคมศิษย์เก่าศิริราชพยาบาล เมื่อปี พ.ศ. 2516) ซึ่งเป็นศูนย์กลางพัฒนาทางการศึกษาแก่เยาวชนในท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย มีพื้นที่รับผิดชอบ 91.75 ตารางกิโลเมตร หรือ 57,368 ไร่ ครอบคลุม 14 หมู่บ้านประกอบด้วยชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และเผ่าลื้อ

สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงผู้ปลูกเห็ดหอมป่าแป๋ จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีสมาชิกเพียง 39 คน สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 218,690 บาท มีปริมาณธุรกิจ 460,115.42 บาท ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจรวบรวมผลผลิต สหกรณ์ได้รับการส่งเสริมการดำเนินงาน เริ่มด้วยการพัฒนาส่งเสริมการปลูกข้าว และในฤดูแล้งก็ส่งเสริมให้ปลูกผักในแปลงที่นา เพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน โดยเน้นผักท้องถิ่น ส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่ เช่น การทำนาแบบขั้นบันได การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ วิธีป้องกันโรคระบาด การเลี้ยงปลาในหมู่บ้าน ตลอดจนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการเกษตร นอกจากกาแฟแล้ว ไม้ผลที่ได้ผ่านการทดสอบ และศึกษาวิจัยว่าเหมาะสมกับพื้นที่ ของแม่ลำน้อยมากที่สุดเนื่องจากเติบโตได้ดี และให้ผลผลิตสูงสุดก็คือ เสาวรส โดยฤดูกาลที่มี การเริ่มต้นปลูกเสาวรส จะเริ่มในเดือนธันวาคม และจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้นั้น ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม นอกจากนี้สหกรณ์ยังส่งเสริมให้สมาชิกปลูกเห็ดหอม และได้รับการส่งเสริมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์จัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเพื่อทอผ้าพื้นเมือง และงานหัตถกรรมจักสานอีก เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกสหกรณ์อีกด้วย

สหกรณ์การเกษตรห้วยด้อมนำเจริญ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรห้วยด้อมนำเจริญ จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงบ้านพระบาท ห้วยด้อม พื้นที่ตั้งอยู่ที่ตำบลนาทราย อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในอดีตนั้น ไม่ได้เป็นหมู่บ้าน แต่เป็นลักษณะของอาศรม ขึ้นกับหมู่ที่ 1 บ้านนาเลียง โดยมี ครูบาชัยยะวงศาพัฒนา จำพรรษาอยู่ที่อาศรม ช่วงที่ออกพรรษาท่านครูบาได้เดินธุดงค์ไปสอนพุทธศาสนาแก่ชาวไทยภูเขาตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั้งในเขตจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน และจังหวัดตาก ทำให้เป็นที่รู้จักและเลื่อมใสศรัทธาของชาวไทยภูเขา จนกระทั่งปี 2513 ได้มีการอพยพมาอยู่ใกล้บริเวณวัดพระบาทห้วยด้อมเป็นจำนวนมากประมาณ 1,200 ครอบครัว เพื่อที่จะปฏิบัติธรรมและนับถือศาสนาพุทธ ไหว้พระสวดมนต์ ถือนิสสัยเจริญรอยตามคำสอนของครูบาชัยยะวงศาพัฒนา ในปี 2521 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรที่บ้านพระบาทห้วยด้อม ทรงทอดพระเนตรเห็นสภาพพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรชาวไทยภูเขา ทรงมีพระราชดำริว่า "หมู่บ้านแห่งนี้ขาดแคลนที่ทำกิน ที่จะปลูกข้าวบริโภคทุกปีชาวบ้านเป็นโรคขาดสารอาหาร โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ และชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่อยู่รวมกันเช่นนี้ จะได้ไม่ไปหักล้างทำลายป่า ลดพื้นที่การปลูกฝิ่นทางอ้อม และได้ไม่ไปรบกวนชาวไทยภูเขาเผ่าอื่นอีกด้วย" พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ รับหมู่บ้านพระบาทห้วยด้อมอยู่ในความดูแลของมูลนิธิโครงการหลวง

สหกรณ์การเกษตรห้วยด้อมนำเจริญ จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีสมาชิกเพียง 22 คน มีทุนดำเนินงาน เพียง 55,420 บาท มีปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 602,204 บาท สหกรณ์ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สหกรณ์ได้รับการส่งเสริมให้ปลูกพืชพันธุ์ไม้ ได้แก่ ประเภทยี่หุบ สาคู พืชผักที่แปลกใหม่ ได้แก่ ฟักบัวเต๋อรัตน์ ฟักจานบิน ฟักทองหงส์ และพริกเม็กชิกันเผ็ดและหวาน สาคูผักที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ได้แก่ มะเขือม่วงก้านดำ ค่ะน่ายอดดอยคำ ไม้ผล ประเภทยี่หุบ สาคูการปลูกไม้ผลเมืองร้อน ได้แก่ มะม่วงพันธุ์จากต่างประเทศ มะเฟืองสายพันธุ์ไต้หวัน มะปราง เสาวรสพันธุ์รับประทานผลสด และมะละกอพันธุ์ปากช่อง ประเภทยี่หุบ ไม้ประดับ สาคูการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกกุหลาบหนู ประเภทยี่หุบสมุนไพร ได้แก่ ตะไคร้หอม เพื่อนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย สมาชิกสหกรณ์ที่เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง ที่ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น ทุกวันพระจะทำบุญตักบาตร หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวขึ้นยุ้งฉางแล้ว จะมีประเพณีทำบุญข้าวใหม่ ประมาณเดือนมกราคม การแสดงทางวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง ได้แก่ การวิ่งขาหยั่ง การฟ้อนดาบ การเป่าเขาควยมวมะโน การเล่นดนตรีพื้นบ้าน และการฟ้อนสาวไหม ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังคงอนุรักษ์ไว้คือ

การทำเครื่องเงินที่ใช้วัตถุดิบเป็นเงินแท้ 100% มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่ากะเหรี่ยง การทอผ้าพื้นบ้านโดยใช้กี่กระตุก ใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นย้อมสี มีลวดลายโบราณ งานหัตถกรรมจักสานจากไม้ไผ่ที่ทำด้วยมือ รูปทรงสวยงาม เช่น ตะกร้าใส่เสื้อผ้า ตะกร้าใส่ผัก ตะกร้าบรรจุขวดไวน์ กรอบรูปจากไม้ไผ่ การใช้กะลามะพร้าวทำเป็นสร้อย มีหลากหลายรูปแบบ เช่น สร้อยคอ สร้อยข้อมือ โคมไฟฟ้า นอกจากนี้ ยังมีการทำเครื่องมือทางการเกษตร เช่น มีด จอบ เสียม คราด ฯลฯ

สหกรณ์การเกษตรปิงค่า จำกัด

สหกรณ์การเกษตรปิงค่า จำกัด ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปิงค่า ที่บ้านปิงค่า ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา สูงจากระดับน้ำทะเล 640 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ 56.04 ตารางกิโลเมตร หรือ 35,026 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินเขาและภูเขาสูง มีลำน้ำสายสำคัญได้แก่ ลำน้ำแม่คะ และลำน้ำเงิน อุณหภูมิเฉลี่ย 25.8 องศาเซลเซียส การพัฒนาพื้นที่อันมีสภาพเป็นเนินเขา และภูเขาสูง ได้เริ่มต้นขึ้นโดยกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการบุกเบิกพื้นที่ ด้วยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมกับการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้แก่ราษฎร เพื่อยุติการบุกรุกทำลายป่า และได้กำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ที่ไม่ให้ราษฎรบุกรุก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปิงค่า จึงเริ่มดำเนินงานส่งเสริมให้เกษตรกร ในระยะนั้นด้วยการส่งเสริม ให้ปลูกไม้ผลเมืองหนาว ได้แก่ สาลี่ พลับ และโอโวคาได้ พืชไร่ได้แก่ ถั่วแดงหลวง พร้อมกับส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร โดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงาน ในด้านต่าง ๆ คือ กรมประชาสัมพันธ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมชลประทาน ในขณะที่เกษตรกรยังคงเพาะปลูกพืชเดิมไปพร้อมๆ กันด้วย ปี 2537 ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปิงค่า อยู่ระหว่างการทดลองปลูกลิ้น ในพื้นที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปิงค่า หากได้ผลดีก็จะได้ส่งเสริมให้แก่เกษตรกรต่อไป

สหกรณ์การเกษตรปิงค่า จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 84 คน สหกรณ์ประสบภาวะขาดทุนเป็นจำนวนเงิน 540,8810.03 บาท มีปริมาณธุรกิจ 316,407.41 บาท ขณะนี้อยู่ในการดูแลของกรมส่งเสริมสหกรณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งประสบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือปัญหาไฟป่า ซึ่งสมาชิกสหกรณ์ยังไม่คุ้นเคยกับการดูแลเอาใจใส่ไม้ผลที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปิงค่า ส่งเสริมเท่าที่ควรจึงทำให้บางส่วนถูกไฟไหม้ตายไป ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาหาหนทางแก้ไขของทุกหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง